

Aba-Novák Vilmos
(1894-1941)

Ebédelők, 1931

Tempera, fa 70 x 90 cm

Jelezve balra lent: ABA-NOVÁK

Kikiáltási ár: 3 500 000 Ft

Kiállítva:

- Casa d' Artisti, Milánó, 1931 vége /majd Genova, Novara, Bergamo és Trieszt, 1932 tavasza/ 3. kép (Persone che pranzano colazione)
- Aba-Novák Vilmos, Iványi Grünwald Béla és Szőnyi István kiállítása. Szépművészeti Kiállítások (Fränkel Szalon), 1932. október, katalógus: 21.

Reprodukálva:

- Aba-Novák (Vilmos): Huszonnégy kép.
- Gyoma, 1932. 5. kép (Ebéd)
- B. Supka Magdolna: Aba-Novák Vilmos. Budapest, 1966. 39. kép (Ebéd I.)

Aba-Novák Vilmos: Cséplők ebédje, 1931
Tempera, fa (Lappang)

Aba-Novák Vilmos: Ebédidő, 1932
Tempera, fa (Lappang)

“Huszonnégy kép”

1931 ősztén Aba-Novák Vilmos festményeit a milánói Casa d' Artisti-ben, majd vándorkiállítás keretében több városban (Genova, Novara, Bergamo és Trieszt) is bemutatták. A kollekción a következő év ősztén Budapesten, a Szépművészeti Kiállítások helyiségében láthatta a közönség. E tárlatokhoz kapcsolódva 1932 ősztén, Kner Izidor kiadásában, Gyomán reprezentatív, több nyelvű kötet jelent meg Aba-Novákról, a művész önéletrajzával és 24 képének reprodukciójával. A kiadványban megjelentetett alkotások nagy része már a római ösztöndíj után, 1931-32 folyamán a szolnoki művésztelepen készült népelet- és cirkuszkép, köztük az Olaszországot megjárt *Ebédelők* (1931), mely hosszú lappangás után most bukkant fel újra.

A szolnoki művésztelep

Aba-Novák már 1913 nyarán megfordult Szolnokon. A Képzőművészeti Főiskola nyári kurzusán Fényes Adolf korrigálta, kinek festészete nagy hatással volt rá. Hosszú idő után újra az ösztöndíjas évek (1928-31) alatt, Rómából haza látogatva egyre gyakrabban kereste fel a művésztelepet. A harmincas évek folyamán a telep egyik legerősebb egyéniségévé vált, temperafestményeivel rendszeresen részt vett Fényes Adolf, Zádor István, Chiovini Ferenc, a Pólya-testvérek, Iván és Tibor társaságában a kollektív kiállításokon, budapesti tárlatokon. A nyarakat felváltva Szolnokon és Erdélyben, Zsögödön töltötte, népeletképeit is ezek a vidékek ihlették.

Modern népeletképek

Az 1930-as években a nagyszabású állami és egyházi freskómegbízások mellett Aba-Novák műterméből számos népeletkép, illetve a hozzájuk kapcsolható cirkuszképek hosszú sora került ki. *“A népet, az igazi magyar népet figyeli meg, új erkölcsei felfogásban, a maga leplezetlen valójában ...”* - írta a művész emlékkiállításának katalógusában Gerevich Tibor (Gerevich, 1942. 7.). Szolnokon készült temperafestményein a kőművesek, kubikusok mellett cséplők, pihenő mezei munkások és tisztai halászsok jelennek meg. Megörökítette vallásos életüket, a körmeneteket, illetve a vásárok színes forgatagát, a körhintát, a látványos paraszttáncot és a laci-konyhák világát is. Aba-Novák hamis romantikától és folklorisztikus felfogástól mentes, modern hangvételű, elbeszélő képei egyfajta *“folytatásos festészeti regényt”*, valódi korrajzot alkotnak. Bizarr képzelettel írja át a paraszti hétköznapi és ünnepek eseményeit, melyeket a témaválasztás ötletessége és a figurák groteszk jellemzése tesz egyénivé.

Az “ebédképek”

A népeletképek egy sajátos csoportját alkotják az 1931-32 között készült ún. *“ebédképek”*. A sorozat darabjain a munka szünetében, délidőben falatozó, beszélgető vagy arcukon kalappal heverésző parasztemberek, mezei munkások és az ebédet hordó asszonyok kisebb-nagyobb csoportjai jelennek meg a falu határában (*Cséplők ebédje*, 1931, *Ebédidő*, 1932), vagy már otthon, a ház körül (*Ebéd II.*, 1931 körül). Ezekhez a mozaikszerű, dekoratív kompozíciókhoz kapcsolódik Aba-Novák *Ebédelők* (1931) című temperafestménye is, mely talán egyik első feldolgozása a témának. A több változatban ismert mezei jelenetekkel szemben egy falusi porta merész rövidülésben megfestett gazdasági udvarának architektonikus részlete adja képünk helyszínét. A háttérben kérődző állatok mellett pipázó, szemlélődő béreslegények, míg az előteret néhány ebéd után heverésző parasztember figurája tölti ki. Az Olaszországban festett képekhez hasonlóan ebben az esetben is meghatározó a sötétebb, szürkésbarna alap, melyből szinte kiragyognak a csendéleti elemek, korsók és kancsók élénk, vörös-kék-zöld színfoltjai.

(-ts)

